Ч. 722 (12.878). Львів, неділя 4. жовтня 1931. Poczłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За поширення української книжки.

(Як можна допомогти „Просвіті" в місяць „свята книжки").

Львів, 2. жовтня 1931.

Від кількох літ завели наші освітні установи, слідом за іншими культурними народами, гарний звичай: улаштовувати в місяці жовтні т. зв. „свято книжки", аби таким робом дати змогу набути потрібну книжку якнайширшим кругам нашого народу, а самим придбати дещо готівки на видання нових книжок, рукописи яких лежать роками по бюрках і ждуть на появу в світ. Кожного року в міс. жовтні філії і читальні „Просвіти" при нагоді „свята книжки" і звязаних з сим імпрез та вистав доповнюють свої книгозбірні й поширюють українське друковане слово в якнайширших масах, які збогачують таким чином своє знання та поглиблюють свій світогляд.

На жаль, українське друковане слово, не зважаючи на всі заходи наших освітніх установ, видавців та книгарень, промощує собі все ще з великим трудом шлях до читача. Бо наш пересічний громадянин — у противенстві до такогож громадянина на заході — не відчуває ще в своїй души потреби мати свою власну книгозбірню, а в ній хоч би тільки самі кращі вибрані твори українських письменників, чи твори по своїй спеціяльности або уподобанню. У нас — не зайвим це буде ствердити в сотий і тисячний раз! — *читають взагалі дуже мало* і книжка та часопис далеко не зазнають такої пошани, як у культурних народів. Доказом на це і наклади наших книжок та часописів, і число та стан українських бібліотек. Під оглядом консумції українського друкованого слова ми *стоїмо далеко позаду навіть наших сусідів*, яким теж ще далеко до інших народів на Заході. Словом: українське друковане слово не стало ще у нас на стільки необхідним кормом для души, як хліб і вода для тіла, і в цьому напрямі розгортається перед нашими освітніми діячами ще величезна праця з такимиж величезними можливостями.

Очевидно, та затяжна кріза, що тяжить над цілим нашим життям, не могла не відбитися на поширенні української книжки чи ґазети в масах. Нині люди рахуються з кожним сотиком і нема сумніву, що в цьому році тяжче видати кілька золотих на книжку чи ґазету, як у роках попередніх. А проте людина, що має претенсії до культури, мусить уміти уладити свої життєві обставини так, *щоб не бути позбавленою того духовного корму, який уявляє з себе друковане слово*. Цю обставину розуміють наші книгарні й видавництва, зокрема Т-во „Просвіта", що все йде назустріч і признає всякі полекші своїм філіям та читальням при набуванні книжок у централі.

Для нікого, хто хоч трохи орієнтується в наших видавничо-книгарських відносинах, не є тайною, що на цьому полі тепер *у нас великий застій*. Нашим видавництвам і книгарням ніколи не поводилося рожево, а тепер, коли скрута нависла над цілим нашим життям, *українські видавництва ледви клигають*. І саме тепер, коли в цілому краю будуть відбуватися „свята книжки", є знаменита нагода прийти українським видавництвам з допомогою шляхом закупна їх книжок.

Установою, що їй треба таким робом прийти в першу чергу з допомогою, є *Товариство „Просвіта" у Львові*. Загально відомо, що „Просвіта" під економічним оглядом переживає важкі часи. Її зобовязання сягають до 600.000 золотих, а титулом самих процентів платить вона нині річно 66.000 зол. Тимчасом того не булоб, якби громадянство розкупило її видання і ті видання, які вона має на складі, між якими є немало книжок вельми цінних, що можуть бути правдивою прикрасою кожної бібліотеки. Довідуємося, що в маґазинах „Просвіти" лежить нині книжок *на суму близько 1 мільйона золотих* і що філії та читальні „Просвіти" винні до централі близько 150.000 зол. за побрані книжки. Рахунок тут простий: якби всі філії і читальні „Просвіти" віддали негайно свої довги до централі і якби тепер при нагоді „свята книжки" розкупили тільки половину книжок, що завалюють від літ маґазини „Просвіти", то вона одним махом позбулась би всіх довгів, станулаб на твердих, здорових господарських основах і моглаб повести відразу нормальну працю у всіх намічених статутом ділянках. А все те є зовсім можливе до переведення, коли зважити, що „Просвіта" має понад 80 філій і понад 3.200 читалень, при яких є понад 2.200 бібліотек. Нехай тільки кожна без вимку філія і читальня закупить у „Просвіті" *потрібні видання для скомплетування своєї бібліотеки, нехай філії і читальні оснують бібліотеки по тих селах, де їх ще нема*, нехай займуться введенням у життя при кожній читальні таких необхідних нині *діточих бібліотек* — а „Просвіта" стане відразу на ноги.

При нагоді „свята книжки", якому присвячений у нас цей місяць, мають філіяльні і читальняні виділи *незвичайно вдячне поле праці* саме в цьому напрямі. Закупном книжок у своїй централі вони допоможуть не тільки „Просвіті" в її скрутних хвилинах, але й зроблять *велике культурне діло*, бо кинуть у народні маси десятки й сотки тисяч доброї і корисної лектури, яка — нема сумніву — піднесе значно рівень українського читача. Нехай-же виділи філій і читалень „Просвіти" та всі люди доброї волі використають місяць жовтень на таке поширення української книжки, аби маґазини „Просвіти" опорожнилися зовсім! Тільки від нас самих залежить, аби мати наших товариств „Просвіта" віддітхнула нарешті від довгів і повела знову якнайширшу освітню працю для добра цілого народу.

Господарська кріза й атмосфера політики.

Перший день нової бюджетової сесії.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 1. жовтня 1931.

Хоча відомо було згори, що не почнеться ця нова бюджетова сесія польського сойму ніякими „сензаціями", а проте заповнилась ущерть ґалерія для посторонньої публики, а в пресовій льожі появилось чимало представників варшавської і позаваршавської преси, які давно вже не навідувались до мало примачливого будинку при вул. Вейській. Прийшли вони й приїхали на те, щоби ще раз переконатися, що надзвичайно важко проводити анальоґії поміж способами боротьби з господарською хуртовиною на Заході й у Польщі та західним і польським парляментаризмом.

Правдою є, що підчас поважних і складних господарських труднощів при одночасній міжпартійній борні й заплутаній цілій політичній ситуації в державі, державні уряди нерадо толерують довгі наради парляментів. Можливо, що грають тут ролю не стільки розумові арґументи, що психольоґічні і коли люди зденервовані ходом подій — воліють призадумуватися над ними й шукати якихось розвязок у тишині своїх кабінетів, ніж серед гамору кількохсотнього прилюдного зборища. Є теж безперечною правдою, що парляментарний механізм не є такий видосконалений, щоби міг справді спасенно виконувати ініціятивну й кермуючу законодатну ролю в моментах, які не дозволяють на ніякі хитання ані на великі барабани, а вимагають негайних і рішучих постанов. І тому й у Німеччині уряд править на основі повновластей та спеціяльних статтей конституції, що виключають райхстаґ, і в балакучій Франції від місяців вже не квапляться зі скликуванням палати депутованих і навіть у клясичній країні парляментаризму Англії канцлер скарбу обмежує дискусію над його проектами та розпорядками і владно накидує палаті громад свої рішення до апробати.

Але й на цьому кінчається анальоґія з відносинами в Польщі. Бо коли у всіх згаданих краях уряди модифікують чи навіть явно обмежують свою співпрацю з парляментом на тлі господарської крізи, то проте ні на хвилину не відривають зовсім господарських проблем від політичної ситуації і від парляментаризму: адже вони скрізь стараються мати завсіди за собою певну парляментарну більшість, яка є репрезентацією більшости народу, а навіть стараються використовувати поважний момент економічної крізи для змін конфіґурації політичних сил, здебільша в консолідуючому напрямку (коаліційний уряд в Англії, блок від центра до соціялістів у Німеччині). Всюди здають собі справу, що є річю цілком виключеною переводити в життя гасло „всі нині на господарський фронт а політи-

ку залишимо в спокою", бо по суті таке гасло крие у собі внутрішній парадокс. Нема чейже господарських програм, що не булиб віддзеркаленням, а то й есенціональною частиною, суспільно-політичних течій, і нема економіки без політики, так само, як нема модерної політики без економіки.

Тимчасом польський володіючий табор почав надовго вже перед відкриттям біжучої сесії пропаґувати у своїй пресі теорію, (голошену вже, врештою, і раньше на бюджетових сесіях), що нині, мовляв, господарські справи такі болючі й такі всеобіймаючі, що нема при них місця для політичних дискусій. Льоґічно, виводила санаційна преса, парляментарна політична опозиція — якщо вона тільки свідома поваги ситуації та свідома відповідальности всіх членів парляменту за долю держави — повинна зревідувати своє становище до уряду, відмовитися від „критики для критики" й бути дійсно „річевою", „діловою" опозицією, що нараджується і льояльно критикує урядові внески й проекти, не відмовляючи їм своєї підтримки, коли вони її вартні. Наскільки такі погляди вкорінилися в урядовому таборі і засуґестіонували санаційних публіцистів, вказує на це велика стаття у тому дусі у краківському ультрасанаційному „Іл. Курєрі Щодз.", який редаґують два посли ББ і ще в нинішній день відкриття сойму той часопис дає батьківські адмоніції і протекціонально поучує власних бебеків, щоби дозволяли опозиційним клюбам тут і там перевести якусь свою поправку і щоби занадто не ремствувати, як тут і там опозиції вихопиться щось „політичного".

Очевидно, гра була надто ясна, занадто прозора: страшаками господарської кризи перегнати опозицію з позиції засадничої неґації до „ділової критики" й таким робом вбити за одним махом два заяці: 1) дістати поважний атут перед заграницею, для якої довіря мас і коаліційна парляментарна більшість не є пустими фразами, а впливають цілком реально і на вразливі фінансові сфери і 2) так мовити морально петрифікують нинішній фактичний стан речей у Польщі, з істнуючим правлінням, виборами, „пацифікацією" і Берестям включно. Так теж зрозуміла цю гру опозиція і всі масковані та явні залицяння безапеляційно відкинула. Зрозуміла це, краще від здезорієнтованого краківського „Курєрка", урядова „Ґазета Польска", що напередодні відкриття сойму недвозначно й від себе заявила: „...Будемо й надалі проходити до денного порядку над опозицією"... Таким робом на нівець зійшли пляни обчімхати бюджетову сесію з політичних моментів. На ніщо не пригодилось виписання на чергу нарад першого засідання сойму аж 19 урядових законопроектів, з яких велика більшість звязана з істнуючою господарською кризою. Ще менше враження зробило суто-господарське експозе премєра Пристора. Опозиція використала ці господарські моменти хіба тільки для ще дужчого наступу проти уряду, наступу, що є льоґічною і нероздільною частиною цілого нинішнього укладу політичних сил у Польщі.

Розпочала теж польська опозиція відразу барабанний вогонь, виславши на трибуну своїх „асів": проф. Рибарського від ендеків, Жулавського від ППС, Руґа від „хлопів". А хадеція демонстративно вибрала головою свого клюбу Корфантого. Інша річ, що всі ті опозиційні маневри є кивками пальця у чоботі: вони позбавлені розмаху і темпераменту і не видно в них тої сили, яку мають завсіди ті, що відчувають за собою маси. Не має тих мас нині ні один із польських посольських клюбів із польського сойму, — маса інертна й апатична. І такий самий сойм. Розпочалася нова бюджетова сесія нецікаво. Повториться попередня практика — молочення урядових проектів та приймання їх автоматичною ґімнастикою голосування урядової більшости, з однаковим — що й минулими разами — пожитком для уряду і цілої держави.

(ік)

Ґенеральна офензива „Т. Ш. Л."

на східні окраїни.

РІЖНИМИ ШЛЯХАМИ ДО ОДНОЇ ЦІЛИ.

„Geteilt marschieren und vereint schlagen" — — це не тільки гасло німецьких стратеґів, але й польських політиків і діячів супроти українців. Погляньмо на кілька свіжих фактів.

„Век Нови" ствердив на днях із вдоволенням що,

„в ділянці національної та соціяльної політики поміж ендецьким табором („обозем народовим") та урядовим нема якихось яскравих суперечностей, а навіть далеко йдучих ріжниць. Це зовсім не дотеп, коли кажуть, що санація виконала на 100 проц. програму ендеції".

А покійний посол Голувко, бувший ППС, відомий пропаґатор польсько-української угоди, по словам „Слова Польского" з 5. вересня 1931 р. так представляв собі розвязку українського питання в Польщі:

„Бл. п. Голувко був безоглядно противний якимнебудь автономістичним думкам, байдуже, звідки вони виходили би. Мало того. Він був також противний творенню денебудь у Сх. Галичині українського університету... На дорозі до поєднання висував бл. п. Голувко ясні та необхідні засоби: одно має бути „Товажиство Школи Людовей" (Т. Ш. Л.) польсько-руске; один має бути польсько-руский кооперативний рух, що точно підлягає державній контролі; одні мають бути орґанізації фізичного виховання; врешті одна і та сама для всієї держави, обовязкова у „Малопольщі" самоуправа... Бо це єдина програма, що справді ліквідує сепаратизм і тенденції насильств і замахів".

Не спиняючись на польських партіях, що ідеольоґічно більше або менше наближуються до „санації" чи „ендеції", звернемо ще увагу на комуністичну партію Польщі, яку вважають найсильнішою секцією III. інтернаціоналу, а яка ідеольоґічно стоїть очевидно на діяметрально протилежному становищі до „санації" та „ендеції". В орґані „Трибуна Комуністична", що виходить у Москві, находимо в справі українських земель три характеристичні тези:

1) Східна Галичина це польська земля, а її населення це поляки, яких частина внаслідок іншого віроісповідання і впливу чужої східньої культури почала говорити трохи відмінним нарічням т. зв. „русінським діялектом".

2) Правобережна Україна, що залишалася багато століть під Польщею, так пересякла польською культурою, так перенялася польською ідеольоґією, що витворювати штучно неістнуючу т. зв. українську національну культуру, було би рівнозначне із затратою сил і культурних цінностей.

3) Щодо Лівобережної України — то там російська вікова культура лишила незатерті сліди і руйнувати її для проблематичної вартости т. зв. української культури з погляду загально-людського поступу шкідливо.

Таким чином і польські комуністи зпід стягу III. інтернаціоналу нічим по суті не ріжняться від вшехпольських імперіялістів. Тому й не диво, що польські посли, які перед кількома літами відвідали Москву, писали про покійного Дзержинського: „Це вправді комуніст, одначе при цьому свідомий поляк і, де може, там помагає польській справі".

Погляньмо, як ця солідарність ідеольоґій виступає супроти нас у шкільній ділянці.

Нові керманичі — старі методи.

Перед 40 літами заснували були головно вшехполяки „Т. Ш. Л." і накинули цій великій орґанізації свою ідеольоґію, яку найкраще можна схарактеризувати німецьким кличем: „Drang nach Osten". Для прикладу наведу цитату з праці довголітнього вшехпольського діяча і заст. голови „Т. Ш. Л.", проф. **Сікори,** пізнішого шк. куратора на Волині п. з. „Загаднєня ґлувне":

„Ніодно зі суспільних питань не є таке пильне і ніодно на випадок занедбання не грозить такими страшними наслідками, як справа польського шкільництва на східних окраїнах".

„Про мілітаристичні напади не думаємо — читаємо в тодішніх покликах, — не маємо наміру атакувати наших сусідів зі зброєю в руці, одначе культурний, **цивілізаційний наїзд** дозволений кожному. Такій ідейній праці не можна нічого закинути..." „Косьцюл і школа фундаментем польскосьці кресуф. Научицельству жуцами гасло: „На всхуд! На всхуд!"

Цього року санація викинула з головного заряду „Т. Ш. Л." усіх довголітніх вшехпольських діячів з Ґломбінським на чолі і головний провід „Т. Ш. Л." перейшов в руки „санації".

З вшехпольського боку робили закиди — мовляв — нова „санаційна" головна управа байдуже ставиться до акції „Т. Ш. Л." на области Східньої Галичини. На це д-р **Артур Копач** начальник головного відділу у львівській шкільній кураторії, а одночасно ґенеральний освітній референт „Т. Ш. Л." і один із його теперішніх головних керманичів помістив у „Веку Новім" з 22. вересня 1931 таку інформацію (переповідаємо її в скороченні):

„...Теперішня державна ситуація вимагає, щоби особливий натиск покласти на східні окраїни. Керманичі Кола „Т. Ш. Л." стоять на становищі, щоби **якнайсильніше зміцнити польщину і польську культуру на східних окраїнах,** тому й працю „Т. Ш. Л." треба взяти під найбільшу опіку. В тій праці будуть брати діяльну участь також західні кружки „Т. Ш. Л." а з огляду на важність і далекосяглість справи мусимо покликати до неї і **суспільність з цілої Польщі.** Тепер **не вистарчає вже оборона нашого стану посідання на східних окраїнах** (підчеркнення „Веку"). **Треба перейти до офензиви на** тому відтинку державнотворчої праці. ...Як дійти до тої мети? Передовсім освітньо-виховавчим шляхом у першу чергу **серед молодого й наймолодшого покоління...** ...Дуже сильний натиск кладемо на виховання **освітніх діячів безпосередньо зпоміж хлопських мас,** а не з міського елементу і для цього будуть зорґанізовані курси... Повинна бути сильніша експанзія. Якщо річ іде про провінціональні кружки, то постараємося їх так перебудувати, щоби були осередками правдивої та діяльної освітньої праці... Залежить нам на тім, щоби освітню працю вести не доривочно, не від свята, але цілий рік без перерви і в невпиннім контакті з „людом"... Частина преси сумнівалася, чи держава дасть поміч. Отже д-р Копач запевняє, що державна допомога певна і вона буде, **бо уряд здає собі справу з важности освітньої праці на окраїнах.** ...Наша ситуація на східних окраїнах вимагає, щоби в праці „Т. Ш. Л." не бракло нікого, що чує та думає по польськи".

Отже стоїмо перед новим „Drang nach Osten" у новім, уліпшенім та збільшенім виданні.

Іван Герасимович.

„Манчестер Ґардіян" про нашу справу.

У числі з 22-го вересня відомого анґлійського денника находимо статтю п. з. „Ліґа й українці". „Манчестер Ґардіян" займається головно арґументом, що Рада не мала часу розглянути пересланих матеріялів у справі пацифікації. „Таке виправдання не може задовольнити нікого крім польського уряду, що вживав усіх заходів, щоби Рада взагалі не розглядала петиції".

На жаль, із цензурних оглядів не можемо передати в перекладі ні навіть переказати ходу думок цієї статті, яка не розуміє, чому таку просту справу так довго відкладають.

Анґлійська кріза.

Голос В. Стіда.

Один з найбільших анґлійських журналістів Вікгем Стід, що від десятків літ стежить за закулісовою грою урядів і партій, помістив статтю про анґлійську крізу. Ось головні думки цієї статті:

Анґлія імовірно розпише вибори до парляменту. Мета таких виборів дістати сильнішу піддержку для теперішнього уряду серед маси населення, яке напевно радо прийме спільний поклик, підписаний кандидатами всіх партій. Правда: це довіря уряд має вже тепер; три четвертини населення є за ним, але Мекдональд, що грає таку велику ролю в уряді настоює на зміні митної політики. Змінити її без нового парляменту неможливо. Теперішня опозиція лейбуристів є в парляменті сильніша від ґрупи Болдуіна, а це явище ненормальне. Тому консервативна партія воліє при виборах втратити навіть членів теперішнього уряду, а дістати сильнішу піддержку в парляменті.

Найнепевнішим моментом в усій політиці є роля Льойда Джорджа. Він недужий і не бере активної участи в нарадах і прилюдних виступах, а проте його вплив як провідника почувається скрізь. Він не є противний теперішньому коаліційному урядові, але й нема причин думати, що буде його піддержувати. Всі знають, що якби Льойд Джордж не був недужий, то вся ситуація виглядала би інакше. Льойд Джордж є оборонцем вільної торгівлі і нині міг би легко змінити це [illegible]ку лейбуристів проти консерва-

тистів. Його арґументів і політичної гри лякаються.

Публична опінія має рішити в першу чергу про економічну політику. У цій політиці справа вільної торговлі має перпорядне значіння. Тільки уряд із великою парляментраною більшістю зможе набрати поваги і повернути Англії ролю одної із провідних держав у світовій політиці.

Покищо Англія находиться в стадії політичного ферменту. Цікаве явище, що два провідники її теперішньої політики Болдуін і Мекдональд, що заступають ріжний світогляд, немов би перемінялися поглядами. Мекдональд — соціяліст із назви, а національний консерватист по вдачі, Болдуін — консерватист із назви, а національний ліберал по вдачі. У такій ситуації, коли консерватисти хотять затримати владу змінивши принципи своєї політики, не є виключене, що можуть вибрати собі нового провідника — Мекдональда. Чим можуть скінчитися вибори, цього покищо в Англії ніхто собі не уявляє.

——o——

Ліквідують водні роботи.

Державна водна управа в Перемишлі, що займалася реґуляцією рік і наглядала стан річних уладжень, буде до кінця грудня ц. р. зліквідована. Весь службовий персонал дістав виповідження. Наслідком цієї ліквідації будуть припинені всякі реґуляційні роботи на ріках, що входили в обсяг перемиської управи.

Реформа радянського промислу.

Компетенція фабричних управ і відповідальність управителів підприємств.

Зворот радянської промислової продукції до капіталістичних метод, потягнув за собою реорґанізацію цілої промислової управи.

Рада народніх комісарів була приневолена звернутися до найвищої ради народнього господарства з дорученням випрацювати відповідний проєкт закону. Цей проєкт уже готовий. Він передбачує, що кожна фабрика одержує плян праці на протяг одного кварталу. Управитель не директор фабрики („заводу") веде підприємство самостійно і самовідповідально. Поодинокі відділи, бюра та ділянки праці має управа вести на підставах самовідповідальності.

Підприємства одержують рівночасно з пляном праці і розпреділенням замовлень, сирівець і деякий грошовий капітал. У рямцях цих засобів, поносить поодиноке підприємство цілковиту матеріяльну відповідальність за перебрані зобовязання. У противлежности до дотеперішньої практики, мусить бути ведена точна бухальтерія приходів і видатків, так, щоби оборот міг бути кожної хвилі контрольований.

У кредитовому обороті фабрика користується кредитами державного банку. Продукція промислового підприємства має зосереджуватися в поодиноких відділах, що мусить працювати на основах рентовности. Відношення управи фабрики до поодиноких відділів є базоване на дорученні пляну праці, що має характер наказу.

Відділи заключають на підставі дорученого пляну умови з іншими відділами або цехами на доставу сирівця, півфабрикатів і т. д. Кожний відділ дістає від управи своє біжуче конто, що наглядний перегляд стану продукції відділу. Ощадности, зроблені по відділах наслідком знижения власних коштів, понижче передбачених, розділює самостійно управитель відділу на місячні премії для робітників. А може їх призначити також на поліпшення культурних уладжень для робітництва свого відділу.

Після смерти М. Галущинського.

ПРОЄКТ ІНЖ. Д-РА МИХАЙЛА ХОЛЕВЧУКА.

Львів, дня 30. вересня 1931.

До Головного Виділу Товариства „Просвіта" у Львові.

Перейнятий смутком з причини передчасної смерти активного голови Хвального Товариства, бл. п. Михайла Галущинського, складаю на руки Хвального Виділу вислови глибокого співчуття.

Цю катастрофу приспішила безсумнівно між іншими журба Покійного за невідрадний стан фінансів Хвального Товариства в останньому часі.

Перед нами відозва, яку Покійний коротко перед своєю смертю підписав. 600.00 зол. платних зобовязань; 66.000 зол. річно самих відсотків від цього довгу, а загал громадянства спокійно приглядається тій понад сили Покійного боротьбі в сануванні Товариства.

Що діялося в душі Покійного, коли мусів таку відозву підписувати? Невжеж його довголітня важка і жертвенна праця не мала стільки наслідків, щоби в громадянстві виробилося зрозуміння для береження таких цінностей, як „Просвіта", що дала життя майже всім українським економічним установам? Чи не мучив Покійного сумний досвід розписання позички для „Сільського Господаря"? Чи не схрещувалися в голові Покійного висказані погляди „за" і „проти" розписання такої позички для Товариства „Просвіта" всіх нарівні безрадних дискутантів? Чи не мучив Покійний себе питанням: А що зробити, коли ця акція заведе?

Відозву підписав і не діждався наслідків. Хто відповість на питання: Що ліпшим було для Покійного?

Ми мусимо признати, що цей тягар перевищав сили Покійного. Що ті тяжкі думки руйнували вже й так надшарпаний переживаннями організм Покійного, який не видержав і впав. Ми мусимо освідомити собі, що кожний з нас, хто міг Покійному поспішити з помічю в тій тяжкій боротьбі, а цього не зробив, поносить частину вини цеї катастрофи.

Маючи це все на увазі, думаю, що найвідповіднішим вшануванням памяти Покійного буде створення фонду **імени бл. п. Михайла Галущинського**, який ужиється на санацію фінансів Товариства „Просвіта", а опісля стане основою підмог для студіюючої молоді, яку Покійний цілим серцем любив.

Цілий світ мусить дізнатися, що український нарід уміє цінити й шанувати память своїх великих людей, а **Головне Товариство „Просвіта" мусить бути жертвою Покійного викуплене від зобовязань і стати знова непохитним покровителем змагань за кращу будучність українського народу!**

Для започаткування цього великого діла складаю на **„фонд імени бл. п. Михайла Галущинського"** 100 золотих.

З правдивою пошаною

Інж. д-р Михайло Холевчук,

член Контрольної Комісії Т-ва „Просвіта" у Львові.

ДАЛЬШІ ЗАЯВИ СПІВЧУТТЯ.

Нижче подаємо ті заяви співчуття, що їх прислали сьогодня: Українська Національна Рада в Бельгії за підписами голови Дм. Андрієвського і секретаря М. Граба, Українська Громада м. Брюселя, Виконавчий Комітет Групи Світового Союзу для освіти дорослих у Варшаві за підписом п. Корніловича, проф. д-р Іван Панькевич в Ужгороді.

ЗАМІСТЬ ВІНЦЯ — НА „ПРОСВІТУ".

Замість вінця на могилу бл. п. Мих. Галущинського зложили на „Просвіту" 1) д-р Маковський з Ліска 10 зол., 2) чит. „Просвіти" в Поршній 5 зол., 3) кооп. „Народній Дім" в Поршній 5 зол., 4) д-р Мих. Холевчук, Львів, на фонд ім. Галущинського 100 зол.

——o——

Урухомлення української коедукаційної ґімназії в Рогатині.

Вписи на основі нової концесії

Головна Управа „Рідної Школи" повідомляє інтересованих, що до української ґімназії „Р. Ш." в Рогатині оголошує вписи до кляс I—VIII. до 20. жовтня включно. А саме:

1. Всі ученики і учениці бувшої ґімназії „Р. Ш." в Рогатині та ріжних розвязаних ґімназій будуть приняті до тих самих кляс, в яких були у хвилині розвязання ґімназії без вступних іспитів.

2. До кляс безпосередно вищих після зложення вступних іспитів.

Речинець вступних іспитів і початок шкільного року оголоситься на днях.

Головна Управа урухомлює ґімназію на основі нової концесії Кураторії Л. Ш. О. рескриптом з дня 21. вересня 1931. № II — 13903/31.

Головна Управа „Рідної Школи".

Неспокій в Китаю.

Диплёматичне поладнання японсько-китайського конфлікту в Женеві зовсім не причинилося до ліквідації неспокою на Далекому Сході. З японських джерел приходять вісти, що в місцевости Каюан біля Мукдену прийшло до завзятого бою між японськими відділами і 3.000 китайців. Перемогли японці з незначними втратами. Інша японська вістка голосить, що китайські відділи нападають на корейців. Біля Фушун бувші китайські вояки вбили 20 корейців, між ними кілька жінок. В загрожені сторони вислано японське військо.

„Таймс" повідомляє з Токіо, що в трьох округах Манджурії вибухнув явний бунт проти маршалка Чан-Це-Ліяна. Крім самозванчого уряду в Кіріні повстав другий уряд в Ціцікарі. Подібний рух слідний у Харбіні. Уряд марш. Чан-Це-Ліяна зі своїми сторонниками перенісся до Чін-чав-фу, 150 км. на північ від Мукдену. Схоронилися туди й давні службовці мукденського уряду. Противники Чан-Це-Ліяна закидують йому ріжні грошеві зловживання, між іншим, що збогатився, продавши срібло державного банку. Це срібло було підкладом китайської валюти.

З іншої сторони повідомляють, що переговори між делегатами урядів кантонського і нанкінського довели до порозуміння, яке вимагає щеоди Чан-Кай-Шека. На основі цього порозуміння Чан-Кай-Шек і нанкінський уряд мають уступити, так само кантонський уряд Ван-Чін-Вея. Дальші наради мали би відбутися в Шангаю.

Загадочні арештування.

Церковний хор з Бібрки вибрався 30. вересня ц. р. до церкви в Глібовичах Вел., де в роковини смерти бл. п. Юліяна Головінського відспівав заупокійну панахиду. Тимчасом державна поліція окружила церкву й арештувала 8 осіб, а саме: Маґду Ничківну, Касю Ничківну, Стефу Шиманську, Софію Шевцівну, Володимира Михалкевича, Святослава Рудого, Андрія Боднара і Коцюмбаса. Всіх держать на постерунку в Глібовичах Вел. В ночі на 1. ц. м. бобрецька поліція перевела в домах усіх арештованих у Бібрці ревізію. За чим шукали, не відомо.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Промова пос. д-ра Барана.

У пятницю почалося засідання сойму в год. 10.40 передпол. У дальшій дискусії над експозе прем. Пристора як перший промовляв пос. д-р Баран (УНДО). Бесідник сказав: Усі бесідники підкреслили економ. причини нинішнього фактичного стану в Польщі. Коли пос. Руґ говорив, що польське село це цвинтарище, то що говорити про українське село, яке навіть тієї малої помочі не дістає, що польське село. Уряд просто здержує розвиток господарських українських організацій. На тернопільській виставі мін. Янта-Полчинський сказав, що уряд буде стреміти, щоби не було польських і українських безрог, себто це буде одним із дальших кроків до нищення українських госп. організацій. (Голос: Не робіть політики в госп. організаціях). Політикою є навіть сам факт, що я живу та що я українець. (Пос. Клещинський ББ: Замість сира маєте бомби в магазинах). Не жадаємо навіть чинної помочі уряду, жадаємо лише правопорядку. (Пос. Клещинський: Зверніться до п. Рудницької, хай поїде до Женеви). На Волині зачинюють кооперативи тому, що це кооперативи. Кажуть усе, що кооперативи, це збірнище бандитів і склади зброї. Ні в одному випадку судова розправа не доказала, щоби так було. Ні цей уряд, ані попередній не кивнули пальцем, щоби поправити економічно українське село. Ніодин із дотеперешніх бесідників не дійшов до джерела факту, коли говорив про екон. крізу. В Польщі крім загальних причин є ще спеціяльна причина, а саме національне питання. Сойм тому кілька місяців був свідком дискусії в справі т. зв. пацифікації. Були вже пацифікації інші при кінці XVIII. ст. на землях Поділя й України. Знаємо, як скінчилася пацифікація XVIII. ст. Минулорічною пацифікацією зацікавився весь світ, а також ця Анґлія, яка зробила травневий переворот. Не є тайною, що цей переворот відбувся за згодою Вел. Британії. (Пос. Вавжиновський: Не плетіть небелиць). Ця справа ще незліквідована на міжнародньому терені та має своє значіння. (Голос із ББ: Завдяки Німеччині). Хоч премієр твердив, що в Польщі є лише чверть міліона безробітних, то коли зарахуємо безробітних на селі, то напевно виявиться, що маємо стільких безробітних, що й Америка, себто 6 міл. Ми представники сільського українського населення вповні прилучуємося до жадань пос. Руґа, головнож щодо правопорядку й уможливлення суспільности свобідного розвитку. Без сповнення тих домагань нема бесіди про поступ українського села. Безробіття в українському селі тяжке, бо комплікує його національна справа. Щоби усунути крізу, треба конче зміни в ділянці політичних і культурних відносин нац. меншин. Велика нац. проблема, українська проблема, досі не полагоджена. Навіть нар. демократи з Дмовським на чолі відносяться до нац. проблеми позитивно. Так само польська лівиця. Нині про українську проблему говорять у широкому світі більше й частіше, ніж говорили про Польщу в 1914 р. Лише теперішній уряд і соймова більшість замикають очі на дійсність і трактують українців пер нон ест. Тому теж не теперішній уряд полагодить українську справу.

Опісля говорив пос. Еремич (біл.). Жалівся, що адміністрація звалює тягарі на плечі білоруського населення. Уряд перевів великі ощадности в ділянці білоруської освіти. Замкнули гімназію в Клецьку. Замикають гімназію у Вильні, щадять на видатках для бурси. Поширюються на Білорусі шпіонські й боєві організації, молодь деморалізується. Польща мала колись у світі великий моральний капітал, одначе змарнувала його. Поки не полагодять меншинної справи, не переведуть зем. реформи та не привернуть правопорядку, ек. крізи не полагодиться.

На цьому вичерпався денний порядок, дискусію замкнули, уряд. проекти відіслали до комісій. **Сойм збереться за десять днів.**

„Культурний“ оклик.

Після замкнення засідання сойму, коли посли виходили зі салі засідань, один із польських послів, що йшов за пос. Міленою Рудницькою, крикнув за нею в кульоарах: „Геть із польського сойму!“

Нові тягарі для комірників.

Уряд зложив у соймі проєкт новелі до закону про недвижимости. Проєкт передбачує підвишку податку та тимсамим накладає нові тягарі на комірників.

Польська преса про значіння слів пос. Барана.

У звязку з вчорашньою заявою посла Барана на пленарному засіданні сойму про травневий державний переворот повідомляє вечірній ендецький орґан, що викликала вона в соймі велике враження й стане метою політичної дискусії. Часопис додає від себе, що та справа повинна бути добре вияснена. Не можна легковажити справи, що українці навязали в останніх часах живий контакт з деякими політичними колами Анґлії, а виявилося це у відвідинах послів анґлійської партії праці у Львові та на нараді анґлійського парляменту, на якій були присутні українські політики.

Хто викликує безробіття.

Наслідком недостаточних вплинів із уведеного недавно дорогового податку від механічних поїздів міністерство публичних робіт припинило до кінця бюджетового року, значить, до кінця березня 1932 р., всякі роботи і дорогові доставки. Буде продовжуватися тільки будова тяжких наверхней на державних дорогах, ведена приватними фірмами. Цей розпорядок, що торкається цілої держави, є важким ударом особливо для Східної Галичини, де будівельна програма має найбільші залеглости. А що на терені нашого краю приватні фірми не виконують ніяких робіт, то в практиці розпорядок міністерства рівняється цілковитій ліквідації всяких робіт. Одночасно причиниться до зросту безробіття та поглиблення господарської крізи в краю.

Перед виборами в Анґлії.

Політична ситуація в Анґлії находиться в стані цілковитого хаосу, що зміняється, як в калейдоскопі. Перед кількома днями вигляди нових виборів до парляменту були малі, та за одну ніч стали знов актуальними. Зміну викликала погроза консерватистів, що виступлять з кабінету й підуть на власну руку до виборів, а це викликало суперечні погляди серед лібералів. Фактична боротьба розіґрається тепер між урядом і Льойд Джорджем.

Робітнича партія оголосила вже виборчу програму, в якій домагається між іншим: створення спеціяльного уряду, який контролював би всі фінансові установи і рішив про всякі внутрішні й заграничні інвестиції, дальше про соціялізацію продукції, джерела енергії, комунікаційний промисл, залізний, сталевий і вуглевий промисл та про соціялізацію землі.

Програма виступає проти політики митної охорони, яку називає безнадійною спробою штучного підтримання життя капіталістичній системі.

Крім того екзекутивна рада робітничої партії оголосила офіціяльно виключення з партії Мекдональда, Сновдена, Томаса та 11 інших послів, що вступили з ними до уряду.

—o—

Тайна французько-німецьких розмов.

З огляду на ріжні поголоски в справі розмов між німецькими і французькими міністрами в Берліні французькій пресі розіслано півурядовий комунікат, в якому зазначено, що справа трактату з Радянщиною і відшкодувань не була предметом цих розмов. Зате тайну, яку хочуть зберегти урядові чинники, розкриває почасти факт підписання умови про створення економічної комісії. З дальшого розвитку фактів і пояснень, уділених міродатними колами, виходить, що текст цієї умови, оголошений недавно, викликав по обох сторонах зовсім суперечні надії. Коли Франція надіється, що економічна комісія втягне Німеччину до співпраці, а це причиниться до поправи ситуації, то Німеччина дожидає, що Франція, вступивши раз на шлях чемностей, згодиться на занехання відшкодувань і піднесе німецькі зброєння до рівня французьких. Засаднича ріжниця в поглядах не вище на будуче багато користей, і звідси холод у відзивах французької преси про висліди берлінської конференції.

Розвал німецької соціял-демократичної партії.

Внутрішні конфлікти серед німецької соціял-демократичної партії, що зазначилися виключенням послів Зайдевіца і Розенфельда, довели в бреславській ґрупі до усунення цілої партійної управи. Голова цієї партійної ґрупи д-р Екштайн прилучився до виключених послів, а це довело знову до уступлення партійної управи цілого Шлеську. Опозиційна група рішила на берлінській загальнонімецькій конференції, що відбудеться в неділю, утворити нову партію, що має називатися соціяльно-демократичною робітничою партією. Вона й буде видавати у Берліні новий щоденник як орґан партії.

—o—

Араби проти жидів.

В Наблюсі відбувся, як повідомляють з Єрусалиму, арабський конґрес при участи 250 делеґатів. Ухвалено низку резолюцій, між іншим, щоби переговори з мандатовим урядом в економічних і політичних справах вести тільки по лінії, яка веде до незалежности Палестини. Зібрані зложили присягу, що всіми силами будуть творити арабський національний фонд і не будуть продавати землі жидам.

Б. китайський цісар на манджурському престолі?

Більшовицька преса принесла вістку, що японський уряд запропонував бувш. китайському цісареві поворот на манджурський престіл. Зачувати, що бувш. цісар відкинув це предложення.

—o—

Подяка.

Вп. П. Д-рові М. Дзеровичеви (Романовича 10) складаю сердечну подяку за влучне поставлення діягнози в затяжній і скомплікованій недузі моеі жінки, як також за дуже дбайливу опіку.

Станислав Новацький.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович** веде свою робітню футер у Львові, **вул. Домініканська 4. Тел. 67-54.** 404 12—?

— **Подешевіло все:** жарівки, голярське приладдя, сцизорики, зеркальця, лічничі апарати VIO у **Івана Бунди, Львів, вул. Сикстуська 29. тел. 81—11.** 463 10—13

— **Український Театр „Цвіркун“,** до якого входять наші найкращі артисти у Львові, влаштовуе в четвер 8. ц. м. у великій салі Лисенка II. ревіовий вечір із зовсім новою програмою, в яку входять м. ін. нові скечі, виступ балету, українські ревелерси і т. д. Початок: год. 8.15 веч. Білети від понеділка в Союзному Базарі, в вечором при касі.

— **Новий більшовицький орган.** У Львові появився новий більшовицький орган п. н. „Народня Трибуна“. Цей часопис зве себе органом „Українського Селянського Обеднання“, про яке ми свого часу обширно писали. Цей орган друкований у Львові (Львівська Друкарня Новочасна), але датований так: „Самбір, неділя 4. жовтня 1931“. Цим органом, як і „партією“ та нашінець головою тієї „партії“ при нагоді займемося докладніше.

— **Конфіската календарів.** Прокуратура сконфіскувала „Календар В-ва Русалка“ і „Веселий Календар“ тогож видавництва у Львові. Появиться другий наклад цих календарів.

— **„Мати ворогом своєї дитини“.** Заходом Управи Української Порадні Матерей і Дітей виголосить під цим заголовком відчит д-р Осип Філяс в суботу 3. ц. м. в салі „Української Бесіди“. Початок: год. 6.30 веч.

— **В склад жюрі другої виставки української фотографії,** що відбудеться в грудні ц. р. входять: проф. Балицький, ред. Голубець, д-р Дмоховський, арт.-маляр Іванець, Я. Савка і Б. Скрентович. Секретарем виставки назначено м-ра Фіголя. Рівночасно пригадується, що останній речинець присилання праць на виставку минае з днем 1. листопада ц. р.— **Вистав-ком.**

— **З львівської хроніки.** Самбірський громадянин В. Замрось перевів ніч у товаристві „панночки для розваги“. Коли рано збудився у кімнаті при вул. Траугута 9. панни вже не було й разом з нею зникла мошонка з 240 зол. — Невідомий, але не герой лише — злодій вломився до будки Фр. Кнопф при вул. Шпитальній та забрав товари варт. 250 зол. — На вул. Чарнецького віз трамв. „8“ наїхав на наколесника Осипа Тобіяша з Давидова. Підчас випадку Ос. Тоб. важко потовкся, його ровер знищений.

— **З краєвої хроніки.** Біля Рави Руської ограбили бандити Ф. Мазуркевича й Із. Штайнбаха на суму 630 зол. — Автом приїхали невідомі „гості“ до гр.-кат. пароха Полкинь біля Ярослава і вимусили, щоби він дав їм 50 зол. — В Тернополі арештувала поліція Теоф. Житинського з Гаїв за підозріння фальшування 1-золотівок. — На шляху Львів-Стрий направляють частину дороги біля Більчі-Волиці. Останні дощі підмили дорогу й перешкаджали в правильній їзді автам і возам.

— **Колесом по Европі.** До Неаполю приїхали **на колесах** дві угорські студентки: 22-літня Елисавета Фехер і її 16-літня сестра Люіза. Ще в червні виїхали вони з Будапешту, відбули на колесах 4.000 км. дороги й відвідали Париж, Ніцею. До Неаполю запросив їх гурт студентів-фашистів.

— **1100-літне подружжя.** Американська преса повідомляє, що на одному хуторі на Фльориді видобулася з черепашиного яйця пара молодих близнюків. Мати молодих черепах має 200 літ, батько 900 літ.

— **Кровава боротьба в Конго.** На області бельгійського Конга близько озера Леопольда прийшло до битви кольоніяльних військ з муринами. В битві згинуло 15 муринів.

— **Пес-артист екрану Рін-тін-тін живе.** Появилися на екранах Варшави фільми з Рін-тін-тіном. Вже довший час минув від його смерти, але талановитий собака досі живе на срібному екрані.

— **Аманула на відвідинах у Троцького.** На турецькому острові Поінкіпо проживає, вигнаний з Рад. Союзу, Лев Троцький. На днях відвідав Троцького б. король Афганістану Аманула. Оба товариші недолі говорили довший час про книжки Троцького, які висвітлюють радянські відносини.

— **Як здобувають розголос?** Фільмова преса підозріває, що галасливі вісти про смертельну недугу Полі Негрі були звичайною штучкою, обчисленою на здобуття розголосу.

— **Нова фільма Янінгса.** Відомий актор — зірка екрану Еміль Янінгс приготовляє несподіванку для своїх прихильників: саме тепер закінчується монтаж його нової фільми „Буря пристрасти“.

— **Фільмові статисти.** В серпні ц. р. працювало в Голівуді 1167 статистів, а 1682 в Англії. Денний заробіток статиста виносить звичайно 10 долярів, себто 40 долярів менше від заробітку вченої гуски, про що ми недавно писали. Ліпше бути доброю гускою, як звичайним статистом.

— **1940 р.** Під таким заголовком приготовляє фільму творець „Міліону“ Рене Клер.

— **Вовчиця піклувалася дитиною.** Турецькі часописи описують незвичайний випадок, який трапився в селі Странджа в Туреччині. Мати лишила кількамісячну дитину на лісовій поляні й сама пішла збирати хворост. Коли опісля вернулася по дитину, застала лише порожне місце. Оноді підчас полювання почули мисливі пів-людський плач дитини й добули її з вовчої ями. Здичілу, під опікою вовчиці дитину, віддали матері.

СПОРТ.

Гасмонея—Україна.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 4. ц. м. на Цитаделі. Початок: год. 11. передпол.

За мистецтво Ліґи.

В цю неділю змагаються за мистецтво Ліґи: Лехія—Леґія у Львові. ЛКС—Чорні в Лодзі, Краковія—Ґарбарня в Кракові, Варта-Висла в Познані.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 2. X. 1931. за масло експортове і десерове літра —·— зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 5·50 зол.

Зі судової салі.

ПЕРШИЙ НАГЛИЙ СУД У ЛЬВОВІ.

Вчора (2. X. ц. р.) мав Львів свого рода сенсацію. Перший доразовий суд у Львові тай чи не перший взагалі від їх введення у життя місяць тому.

Цей наглий суд це відгомін голосної події з перед 3 тижнів: нападу на вантажний поїзд біля білогорського ліса на зал. шляху Львів— Самбір

Кількох „спеців“ — залізничих „щурів“ напало вічю з 11. на 12. вересня ц. р. на поїзд, щоби забрати звідтіля що цінніші посилки. Та цим разом їм не повелося, а фінал був навіть трагічний.

Поліція повідомлена заздалегідь про напад, підготовилася відповідно до нього, усадовивши по вагонах зміцнену сторожу. Як тільки один із очікуючої „тройки“ „щурів“ вскочив на сходи вагону, зірвав пльомбу і намагався відсунути двері та добутися до середини, посипалися з вагонів стріли. Напасники втекли. Ранком поліційна стежа стрінула недалеко місця нападу важко пораненого осібняка.

У шпиталі, куда його відвезли, розпізнали в пораненім Панькова, відомого з ріжних темних справок м. і. як учасника великої крадіжі дорогих шкірок на Личакові. Незабаром він помер.

Щодо дальших учасників нападу насувалося підозріння на Квіка і Сумару старих „камратів“ Панькова. Їхже обох придержала поліція. Вони оба відхрещувалися від вини. Але всетаки Сумара сказав щось цікавого прокураторові (бо на основі нової процедури він разом з поліцією проводить цілим слідством). А саме над раном того дня як відбувся напад, хтось застукав до його вікна. Був це Квік. Просив Сумару, щоби був йому за свідка, якщоб його заарештували. Він подасть на своє алібі, що критичної ночі пив разом зі Сумарою і у нього спав. Про цю намову оповіли прокураторові опісля Сумара, його жінка і дочка. Ось головно та подробиця стала основою дальших доходжень проти Квіка тай акту обвинувачення.

В три тижні після нападу опинився Квік перед доразовим трибуналом.

Він шофер без заняття, молодий, 30-літній мущина, в вигляду навіть досить інтелігентний. Уроженець львівських періферій.

Перед очима трибуналу пересунулася низка свідків поліційних і в поміж залізничої служби. Витягнули навіть зпоза реставраційних буфетів реставраторів тай їхню прислугу. Одначе вершком зацікавлення всіх присутніх були зізнання трійці Сумарів: батька, матері тай донечки. Вони навіяли на салю дещо веселости, хоч і рівночасно своїми зізнаннями „зарізали“ Квіка. При тому знаменито унагляднилася ріжниця між звичайним і доразовим поступованням.

Це, що у звичайному поступованні дїється поміж чотирма стінами у слідчого судді, те ділося перед очима трибуналу і численної публики. Свідки твердили, відтак заперечували це саме, а війті у перехресний вогонь питань членів трибуналу моталися у своїх зізнаннях Старого

Сумару, коли той вже наплів за багато на внесок прокуратора таки на салі заарештували за кривоприсягу і відставили до арештів, звідки він за часок зголосився назад і признав те, що перед тим заперечив.

Ще один інцидент характеристичний для того поступовання, що вказує й на те, що свідки стояли під пресією якихсь посторонніх чинників, якоїсь свого роду злодійської „діл-тойри“, що погрожувала цим трьом головним свідкам, якщо не змінять своїх попередніх зізнань в суді. На салі серед публики на приказ прокуратора придержано якогось осібняка під замітом тероризування старого Сумари в суді на коридорі перед розправою. Підчас переведеної з місця конфронтації Сумара признався до старого знайомства з тим осібняком, а цей знову відпирався від нього руками й ногами.

Склад доразового трибуналу: Мединська предс., Тертіль і Яголзінський чл. трибуналу, обвинувачує прок. Пехе. боронить д-р Шевчук.

В год. 20. після довшої наради трибуналу, предсідник проголосив присуд. Обв. Кліка узнав трибунал винним злочину намаганої крадіжі і визначив йому **кару смерти**, яку тільки з цего приводу, що не було ніякої шкоди, замінив на **досмертну тюрму**. (вв)

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Субота, 3. жовтня, година 3·30 попол. „І що з таким робити?“, година 7·3 веч. „Коли вернеться?“.

Неділя, 4. жовтня, година 3·30 попол. „І що з таким робити?“, година 7 30 веч „Коли вернеться?“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Десятьох із Павяка“.

ЛЕВ: „Десятьох із Павяка“.

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Веселий поручник“ (Моріс Шевальє.)

МІРАЖ: „Коли кохання пробуджується“.

ОАЗА: Звукова фільма „Король промаків“.

ПАЛЯС: Звукова фільма „Давід Ґольдер“ і тижневик Фокса.

ПАН: „Звукова фільма: „Монте Карльо“.

ПАСАЖ: „Караюча рука“ (Гут Гібста) й додатки.

ПРОМІНЬ: „Кохання та сльози Шопена“.

СОНЦЕ: „Ґраф Монте Хрісто“ (2 серії).

СТИЛЕВЕ: „Студент із Праги“ та звукова комедія“.

УТІХА: „Пат і Патахон у тарапатах“, „Жінка, яка бажає гріху“ (Нора Ней).

ХИМЕРА: „Неаполь співаюче місто“, І. Кепура, Б. Гелль.

Програма радіо.

Неділя 4. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 16·30 Концерт військової орх. **Моравська Острава** (263,4) Концерт з інших чеських станиць. **Гамбург** (372,2) 7·00 Концерт з корабля „Антоніо Дельфіно. 18·30 Музично-літературний вечір. **Букарешт** (394,2) 17·30 Легка румунська музика. **Берлін** (419) 15·20 Опереткові фантазії. 16·00 „Інтрига й кохання“, трагедія Фр. Шіллера. **Харків** (426) 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 21·00 Оперетка Офенбаха. **Гельсінгфорс** (453,2) 11·00 Хор. **Лянгенберг** (472,4) 23·00 Мистці джезбенду **Прага** (486,2) 12·05 Концерт. 22·20 Передача з каварні. **Відень** (516,4) 10·00 Хор. 18·50 „Творчий католицизм“. **Рига** (524,5) 17·30 Лотиські народні пісні. 22·00 Нова танкова музика. **Будапешт** (550,5) 17·10 Концерт міської орхестри. **Любляна** (575,8) Словацькі народні пісні. 22·15 Легка музика. **Ленінград** (1000) 18·30 Вечірний концерт. **Ослo** (1071,4) 20·00 „Заручини при ліхтарні“, оперетка Офенбаха. **Калюндборґ** (1153,8) 21·40 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 19·20 Крик оленів. **Москва** (1481) 19·00 Музичний фронт.

Понеділок, 5. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 14.15 Юл. Майер-Ґрефе читає свої твори. 22.00 Комунікат. **Моравська Острава** (263,4) 17.55 Акордіон. **Гамбург** (372,2) 18.55 „Кафри й діяманти“. 20.00 3.000 літ парляментів і судів. **Букарешт** (394,2) 12.00 Ґрамофонові плити. **Берлін** (419) 16.05 „Люде на шляху“. 21.10 Концерт сучасної музики. **Харків** (426) 18.30 Відчит. **Рим** (441,2) 21.00 Вечір музики. **Гельсінгфорс** (453,2) 18.25 Спів. **Лянґенберг** (472,4) 13.05 Полудневий концерт. **Прага** (486,2) Скрипкова гра. **Відень** (516,4) 18.15 „Як глядіти на міста“. 20.45 Симфонічний концерт. **Рига** (524,5) 15.30 Відчит. **Будапешт** (550,5) 18.10 Спів. **Люблина** (575,8) 20.00 Опера „Трістан та Ізольда. **Ленінград** (1000) 16.00 Вчені перед мікрофоном. **Ослo** (1071,4) 22.05 Концерт балалайок. **Калюндборґ** (1153,8) 12.00 Передача з гостинниці. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 17.30 „Гете й німецька пісня. **Москва** (1481) 13.00 Література. **Париж** (1724,1) 13.30 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 4. жовтня 1931.

Львів (380,7) 11.58 Астр. час з Варшави. 12.10 Передача з Варшави. 16.20 Грамофонові плити. 16.40 Відчит із Катовиць. 16.55 „Як у ц. к. „келії“ бувало“. 17.15 Відчит з Кракова. 17.30 Боротьба з безробіттям. 17.45 Концерт із Варшави. 19.00 Всячина. 19.25 „Листи“. 19.40 Ґрамофонові плити. 19.45 Передача з Варшави. 22.55 Спортовий бюлетин. 23.00 Музика з „Брістоль“ у Львові.

Понеділок, 5. жовтня 1931.

Львів (380,7) 11.58 Астр. час з Варшави. 12.10 Комунікат метеорол. з Варшави. 12.15 Ґрамофонові плити. 14.45 Ґрамофонові плити. 15.05 Передача з Варшави. 15.50 Французька мова. 16.40 Ґрамофонові плити. 17.10 Передача з Варшави. 18.50 Всячина. 19.15 Передача з Варшави. 19.30 Радієвий журнал. 19.45—24.00 Передача з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

— **Український Наддніпрянський Театр Дир. М. Карабіневича.**

БУСК:
3/X „Гриць“.
4/X „Вій“.
5/X „Запорожець“.
6/X „Аза“.

Театр у скорім часі **обїде Галичину і Волинь з найновішим репертуаром:** „Сорочинський Ярмарок“, „Бар-Кохба“, і „Ленін“.

Український театр під адм. пров. І. Волощука.

КАНЬЧУҐА.
3. X. — Хмара.
4. X. — Ой не ходи Грицю.
5. X. — Циганка Аза.
6. X. — Наталка Полтавка.

ДУБЕЦЬКО.
7. X. — Хмара.
8. X. — Ой не ходи Грицю
9. X. — Циганка Аза.

Песи грається при власних нових костюмах і декораціях та власній орхестрі (квартеті). Театр вступить до Перемишля на 2 вистави

філія „Учительської Громади“ в Станиславові отвирає з днем 1. жовтня 1931 р. підготовчі курси до всіх клас гімназій всякого типу й до воєвідської матури. — Зголошуватися: Станиславів, вул. Липова 82. 600 2—2

Тримісячний Курс Крою жіночих та діточих одягів, конфекції та білля уладжує (протягом жовтня, листопада, грудня) Кооператива „Труд“ Львів, Ринок ч. 39. — Для Пань, що працюють у бюрах, школі чи домашнім господарстві, догідні вечірні лекції. Вписи щоденно між 8—1 і 3—6 год. 601 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 130

ВІЗЬМУ В АРЕНДУ 20—30 морґів поля найдальше 35 км. від Львова. Чинш згори 100—150 зол. від морґа. Зголошення до **бюра „Космос“**, Академічна 24. І. Тел. 92—55. 616

НАПРАВА диванів, килимів **Теркльова**, Собеского 21. тел. 43-38. 593 2-3

ТОНЦЯ ОЧАБРУК, подай свою адресу! — Оксана Озаркевич-Бірецька, Городок Яг. 590 3—3

ТАНЦІ найновіші, елеґантний льокаль, добірне товариство, замкнені кружки. **Інститут танців „Sten“**. Коперника ч. 20. Вписи 6—8. 596 3—3

ЛЕКЦІЇ італійської мови збірні й поодинокі. — Зголошення слати Адм. „Діла“ для „М. О“. 602 2—2

УРЯДНИК-ЕМЕРИТ бездітний вдовець, по пятьдесятці в силі віку, оженеться з чесною, господарною жінкою до літ 40, найрадше з власничкою реальности і малого кусня поля на селі. Зголошення слати: Юліян Чайківський, Батятичі, п. Камінка Струмилова. 622

ПОТРІБНА ОСОБА, котра занялася би кухнею і домашнім, сільським господарством у священика-вдівця. — Зголошення з поданням вимог слати до парохіяльного уряду в Грушці почта Товмач. 1—3

КРИМСЬКИЙ ПЛАЩ уживаний за 50 долярів — Відомість Юл. Глушевський, Львів, Коперника 16/II. Телеф. 54—46. 603 2—2

ПОКІЙ до винайму Чарнецького 26. І брама III п. м. 21. Доманик. 618 1-2

ПРИЙМУ студентів на мешкання з харчем або без. Генінга 16 двері 4, Ганицький. 611 1—2

КІМНАТА і кухонка з комфортом до винайму негайно. Піскова ч. 34/I. 610 1—3

ТОЛОЧУ десені на плюшових плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, вишу, переробляю. **М. Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17—04. 325 6-?

МУЗИКАЛІЯ. „Танґо Стефи“ на цитру Безкоровайного, 1 зол. 587 2 5

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Лікар загального шпиталю

Д-р П. Цимбалістий

повернув — орд. від 14—16·30

Львів, вул. 29. Листопада 114.

Тел. 63—93.

Пересвітлювання лучами Рентґена.

560 2—2

Д-р Ростислав БІЛАС

Коперника 48, повернув.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

ПОКІЙ і кухня негайно до винайму Каушинська 9.

МОЛОДА інтелігентна машиністка з 6-річною практикою, шукає праці в канцелярії адвоката. нотаря і т. п. Зголошення до Адмін. „Діла“ під „Л“. 614

МАШИНА українська американська „Yost“ дешево на продаж. Барська 3. Швелер, партер. 615

КУПНО і ПРОДАЖ реальностей, винаєм мешкань залагодить Вам скоро і дешево бюро посередництва „Космос“, вул. Академічна 24. І. Тел. 92—55.

КІМНАТА умебльована з окремим входом зараз до винайму. Супінського 8. ч. дв. 1. 594

МАШИНИ ДО ШИТТЯ „SINGER“ — „KAYSER“

по найнижчих цінах надогідні сплати.

РОВЕРИ „Kayser“-„Puch“ „Łucznik“ від 190·— зол.

МАШИНИ ДО ПИСАННЯ всіляких системів.

Виключне представництво американських машин „Barr“ по 550 зол.

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Валова 11, тел. 28-70

одинока українська фірма в тій ділянці.

2159 10—10

Вже вийшов з друку й продається по всіх книгарнях

IX-ий річник

КАЛЕНДАРЯ—АЛЬМАНАХА

— — **„ДНІПРО“ на 1932 рік,** — —

видання Українського Товариства Допомоги Емігрантам з України у Львові, вул. Руська ч. 3.

В календарі на 1932 р. взяли участь: М. Бутович, Б. Гомзин, В. Диканський, Вол. Дорошенко, Наталія Дорошенко, Фед. Дудко, Ю. Коллард, О. Кузьмин, Модест Левицький, Богдан Лепкий, Ю. Магалевський, Є. Маланюк, М. Пересада-Суходольський, П. Селецьон, В. Юрченко.

Зміст: спомини, оповідання, поезії, статі.

Ціна календаря — 3 зол., з пересилкою 3.50 зол.

Увесь дохід з календаря на добродійні цілі. 1-3

II. РІК ВИДАННЯ.

КІНО ч. 19 вже в розпродажі. **Ціна 55 сот.**

Ріжноманітний зміст, багато ілюстрацій, двобарвна обгортка.

Замовляти: **„КІНО“ Львів, вул. Блахарська 8.** 1—3

ВИДАВНИЦТВО А. М. ЕВАЛЕНКА

Berlin-Wilmersd., Landhausstr. 40.

Вийшла в світ і поступила в продаж нова книжка:

„1000 слів по англійськи“

Самонавчитель англійської мови. Найновіша й найлекша метода вивчення англійської мови.

12 зшитків. 40 лекцій. 13-ий зшиток — англ.-укр. словник. В гарному футлярі.

ЦІНА 2 ДОЛ.

Пробний зшиток перші 7 лекцій висилаємо безплатно.

Вимагайте „1000 СЛІВ“ по всіх книгарнях!

ЧУДЕСНІ ЛЬОКИ.

Вічно тривкі при вогкім повітрю та поті, осягнуть Пані і Панове без рурок при помочі „Геля“ есенція вілля до волосся. Також найгарніше коротке волосся Пань прикрашує препарат „Геля“, бо ондуляція зайва. Велике заощадження часу і грошей. Діяє на поріст волосся. Наш образ у зеркалі захопить Вас до нього. Коли тільки змисте волосся, будете мати гарні хвилі ондульованих льоків і чепурну зачіску. Багато листів з подякою. Передо всім сценічні артистки ним захоплені.

Ціна зол. 2.— 3 фляшки зол. 4·50. 6 фляшок зол. 7·—

Д-р НИК. КЕМЕНИ, ЦЕШИН, почтова скринька 1054. — Польща. 606

Вугілля-Кокс-Дерево

Едмунд Сайфрід Львів, Пекарська 31. Тел. 20—50.

Ґуртом. 537 3—4 Детально.

ЛІЖКА металеві ВІЗКИ діточі

поручає дешево фабричний склад

М. Волковиські

Львів, Коперника 5. Тел. 95—97

Великий вибір. Догідні умовини.

1826/12-30

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.